

พัทยา 4.0: การค้นหาวัฒนธรรมเชิงยุทธศาสตร์ และการบริหารการพัฒนา เพื่อผลักดันให้เป็นเมืองชั้นนำระดับโลก¹

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ² วิภาวี พิจิตบันดาล³ เอกลักษณ์ ณ์ถฤทธิ⁴
สุภรติ สุขวิสุทธิ⁵ อิทธิพล เนธิยุปต์ สิงขรแก้ว⁶ และเกริกเกียรติ แก้วมณี⁷

ได้รับบทความ: 19 สิงหาคม 2562

แก้ไขบทความแล้วเสร็จ: 21 ตุลาคม 2562

ตอบรับตีพิมพ์: 22 ตุลาคม 2562

เผยแพร่: 21 มกราคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการคือ (1) ศึกษาศักยภาพของ
การบริหารเมืองพัทยา และสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการในปัจจุบัน (2) ศึกษา
แนวคิดของผู้มีความรู้และประสบการณ์ และนักอนาคตนิยมในการนำเมืองพัทยาไปสู่
เมืองชั้นนำระดับโลกตามนโยบายประเทศไทย 4.0 (3) ศึกษาแนวทางในการนำเมืองพัทยา
ไปสู่เมืองชั้นนำระดับโลกตามนโยบายประเทศไทย 4.0

การวิจัยนี้ใช้การศึกษาแบบคาดการณ์อนาคต (Futuristic Forecast) โดยศึกษา
จากแหล่งข้อมูลรวม 7 แหล่ง มีทั้งการสังเกตการณ์ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ และบุคคลสำคัญในพื้นที่ และการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิระดับชาติ ระดับพื้นที่
และนักวิชาการ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องพัทยา 4.0: การค้นหาวัฒนธรรมเชิงยุทธศาสตร์
และการบริหารการพัฒนา เพื่อผลักดันให้เป็นเมืองชั้นนำระดับโลก

² ศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้อำนวยการประสานงาน
อีเมล: chak_87@hotmail.co.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

⁴ อาจารย์ ดร., วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

⁵ นักวิจัย ดร., วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

⁶ นักวิจัย ดร., เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

⁷ นักวิจัย ดร., วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการศึกษาพบว่า (1) เมืองพัทยามีความเจริญก้าวหน้ามาได้อย่างมากส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารของภาครัฐ และอีกส่วนหนึ่งเพราะภาคเอกชนมีส่วนสนับสนุนและดำเนินการอย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้เมืองพัทยามีความพร้อมมากมายหลายด้าน แต่ยังคงมีจุดอ่อนที่สำคัญ ได้แก่ การบริหารงานยังใช้รูปแบบเดิม กล่าวคือทำตามกำลังที่มี ทำตามแบบแผนที่เมืองอื่น ๆ หรือทางส่วนกลางแนะนำให้ทำ การพัฒนาเมืองจึงทำได้ล่าช้าไม่ทันการณ์สำหรับโลกสมัยใหม่ที่มีการแข่งขันสูง (2) การคาดการณ์อนาคตตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิระดับชาติและระดับพื้นที่รวมทั้งฝ่ายวิชาการ เห็นว่าเมืองพัทยายังคงเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับรสนิยมของชาวต่างชาติและชาวไทย แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกมีความรวดเร็ว ดังนั้น การปรับให้เมืองพัทยาเป็นเมือง 4.0 ตามที่นักคิดและนักวิชาการกลุ่มนี้ได้นำเสนอจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองพัทยาอย่างยิ่ง (3) เมืองพัทยาจำเป็นต้องปรับปรุงวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมรวมทั้งใช้กรอบความคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาเมือง โดยมีโครงการนำ (The Flagship Projects) ที่จะมีผลผลักดันให้เมืองพัทยาเป็นเมือง 4.0 จำนวน 9 โครงการ

คำสำคัญ: พัทยา 4.0/ เมืองพัทยา/ เมืองชั้นนำระดับโลก/ นวัตกรรมเชิงยุทธศาสตร์/
ผู้นำเชิงปฏิรูป/ การบริหารการพัฒนาเมือง

PATTAYA 4.0: A SEARCH FOR INNOVATIVE STRATEGIES AND DEVELOPMENT ADMINISTRATION THEORY TO MAKE IT A WORLD-CLASS TOURIST DESTINY¹

Chakrit Noranitipadungkarn² Vipavee Pijitbundarn³ Akekaluk Nuttarit⁴
Suparat Sukwisuth⁵ Itipol Netiyakoob Singkhornkaew⁶
and Kerkiati Kaewmanee⁷

Received: August 19, 2019

Revised: October 21, 2019

Accepted: October 22, 2019

Available Online: January 21, 2020

ABSTRACT

This research had three objectives which were: (1) to study the potentialities of Pattaya City administration and what were the problems and obstacles from the present operation; (2) to study the concepts of knowledgeable and experienced persons and futurists in bring Pattaya City to a world-class city according to Thailand 4.0 policy; and (3) to study guidelines to bring Pattaya City to a world-class city to Thailand 4.0 policy.

¹ This article is part of a dissertation of a research report of the same title. Submitted to the Graduate School of Public Administration, Burapha University.

² Professor, Dr., Graduate School of Public Administration, Burapha University.

Corresponding author

E-mail: chak_87@hotmail.co.th

³ Associate professor, Dr., Graduate School of Public Administration, Burapha University.

⁴ Dr., Graduate School of Public Administration, Burapha University.

⁵ A researcher in Graduate School of Public Administration, Burapha University.

⁶ A researcher in Pattaya City, Chonburi Province.

⁷ A researcher in Graduate School of Public Administration, Burapha University.

This research used the Futuristic Forecast by studying from 7 data sources including observation, document study, interview with staff and important people in the area, inquiry of national and regional experts and academics.

The results of the study found that: (1) Pattaya City has made great progress, the first was caused by the administration of the government and another because the private sector has contributed implemented quality, therefore resulting in Pattaya City being well-prepared in many ways, but still has an important weakness, namely, the administration still used the old style, which was to act according to the capacity, to act according to the pattern of other cities or central has recommended to do, so urban development was slow and not timely for the modern world that highly competitive; (2) Forecasts of the future according to the opinion of national and regional experts, including academics, there were comments that Pattaya City was still a tourist destination that matched the taste of foreigners and Thais, however, due to rapid internal and external changes, it was important to adapt Pattaya City to Pattaya 4.0 as the presentations of thinkers and scholars of this group were very important to Pattaya City development; and (3) Pattaya City needed to improve its vision and strategy to cover all aspects, including using new conceptual framework for urban development, by 9 flagship projects which will drive Pattaya City to be Pattaya 4.0.

KEYWORDS: Pattaya 4.0/ Pattaya City/ World-class City/ Strategic Innovation/
Transformational Leadership/ Urban Development Management

บทนำ

หลังจากที่ได้บริหารประเทศ นับตั้งแต่เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศมาระยะหนึ่ง พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้พบว่าหลายต่อหลายประเทศที่มีโอกาสร่วมประชุมในเวทีโลกและเวทีภูมิภาค ต่างได้ยกระดับความเจริญก้าวหน้าไปอย่างไร้พินาศ แม้แต่ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงก็ไม่เหมือนเดิม หลายต่อหลายประเทศแข่งกันปฏิรูป (Transform) ประเทศของตนอย่างต่อเนื่อง

นายกรัฐมนตรี จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องทบทวนสถานะของประเทศ และแบบแผนที่จะยกระดับการพัฒนาประเทศในลักษณะการ “Transform” วิชิต วิธิตำ จึงได้กำหนดนโยบาย “Thailand 4.0” ขึ้นมา โดยให้ความสำคัญว่า ประเทศไทยติดกับดักด้านรายได้ (Personal Income Trap) เป็นระยะเวลามากกว่าสิบปีหรืออาจถึงยี่สิบปีมาแล้ว หากยังคงทำแบบเก่าก็ไม่มีวันที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้ จำเป็นต้อง “คิดใหม่ ทำใหม่” แบบเน้นการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดเข้ามาช่วย และต้องปรับแนวคิดของข้าราชการและประชาชน ไม่ให้ยึดสิ่งเดิม ๆ แต่ต้องคิดแบบมีนวัตกรรม (Innovation) เพราะถ้าทำแบบเดิมก็จะได้ของแบบเดิม

หากพิจารณาประเทศไทยในเชิงพื้นที่ (Area-wise) ที่ประกอบไปด้วย 77 จังหวัด แต่ละจังหวัดมีองค์การของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตพื้นที่ของตนในหลายระดับ พร้อมกันนั้นในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ “ประเทศ” แต่ละพื้นที่ต้องใช้ศักยภาพของตนในการพัฒนาช่วยผลักดันให้นโยบายประเทศไทย 4.0 ประสบผลสำเร็จขึ้นให้ได้

เมืองพัทยาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่โดดเด่นที่สุดในภาคตะวันออกของไทย เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมีชื่อเสียงก้องโลก เพราะศักยภาพและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารหลายชุดติดต่อกัน หากมองผ่านแนวคิดของประเทศไทย 4.0 ที่เน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการยกระดับความคิดอ่าน ปรับวิธีการบริหาร และการดำเนินการใหม่ ๆ ที่มีสมรรถภาพสูงและทันยุคสมัยต่อโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ในฐานะนักวิชาการในสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการพัฒนา คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรศึกษาการพัฒนาเมืองพัทยา ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำระดับโลกภายใต้แนวคิดประเทศไทย 4.0 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ของเมืองพัทยา และเมืองท่องเที่ยวชั้นนำอื่น ๆ ของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพของการบริหารเมืองพัทยา และสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการในปัจจุบัน
2. ศึกษาแนวคิดของผู้มีความรู้และประสบการณ์ และนักอนาคตนิยมในการนำเมืองพัทยาไปสู่เมืองชั้นนำระดับโลกตามนโยบายประเทศไทย 4.0
3. ศึกษาแนวทางในการนำเมืองพัทยาไปสู่เมืองชั้นนำระดับโลกตามนโยบายประเทศไทย 4.0

ทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดสำคัญที่คณะผู้วิจัยยึดเป็นหลักในการศึกษามีอยู่ 3 แนวคิด คือ (1) แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0 (2) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง และ (3) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0

สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (2560) ระบุถึงนโยบาย 4.0 ที่นายกรัฐมนตรีเห็นชอบในพิมพ์เขียว หรือแผนที่จะนำประเทศไทยไปสู่อนาคต ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และจำเป็นที่คนไทยทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพื่อประเทศไทยจะสามารถหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง กับดักรายได้ที่เหลื่อมล้ำกันระหว่างบุคคลในสังคมที่ไม่สมดุลในการพัฒนาแต่ละภาคส่วนใน 4 มิติ ดังนี้ คือ มิติที่ 1 ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือ การลดการพึ่งพาเทคโนโลยี จากต่างประเทศด้วยการใช้ความคิดแบบนวัตกรรมมาดัดแปลงเพิ่มมูลค่าอย่างสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยีเปลี่ยนการผลิตสินค้ามาสู่ภาคบริการมากขึ้น มิติที่ 2 ความอยู่ดีกินดี ของผู้คนในสังคม (Social Well-beings) การลดความเหลื่อมล้ำโดยเกษตรกร ต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มยอดผลผลิตและรายได้ พัฒนาธุรกิจ SME และวิสาหกิจชุมชนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และสร้างระบบสวัสดิการสังคม มิติที่ 3 การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom) เร่งพัฒนามาตรฐานของเด็กไทย ยกกระดับคุณภาพแรงงาน ให้สอดคล้องกับกรอบแรงงานและทิศทางในการพัฒนาประเทศ และมิติที่ 4 การรักษาสีเขียว (Environmental Wellness) การสร้างสังคมที่น่าอยู่เรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การลดมลพิษ การอนุรักษ์ทรัพยากรและการจัดการทรัพยากร และการจัดการขยะเป็นเรื่องที่จะไม่ถูกละเลย

แนวความคิดเรื่องการพัฒนาเมือง

1. ความหมายของเมือง เมืองในที่นี้ หมายถึง พื้นที่ส่วนหนึ่งของประเทศที่มีประชาชนเลือกที่จะมาอยู่อาศัยและทำกินอย่างหนาแน่น จนต้องประกอบอาชีพอื่นนอกจากการเกษตรที่ต้องใช้พื้นที่กว้าง และทางการเห็นสมควรจัดให้มีหน่วยงานของรัฐขึ้นดูแล ทำหน้าที่ปกครอง บริหารพัฒนาและดูแลประชาชน การที่เมืองจะเจริญงอกงามขึ้นอยู่กับศักยภาพของพื้นที่เมือง ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยหลายอย่าง อาทิเช่น การจัดระเบียบเมือง สัดส่วนระหว่างสิ่งก่อสร้าง กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และบรรยากาศการสร้างเอกลักษณ์และทรัพย์สินของเมืองขึ้นมาใช้จ่าย และท้ายที่สุดเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของพลเมืองของประเทศเป็นหลัก (Eigen, 1996; Gilbert, Stevenson, Girardet, and Stren, 1996; Wills, Turner and Bateman., 2001)

2. องค์ประกอบของเมือง อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบหรือขึ้นส่วนหลักของเมืองสามารถจัดเป็นหมวดหมู่หรือกลุ่มได้เป็น 4 ด้าน คือ (1) ด้านกายภาพ (2) ด้านเศรษฐกิจ (3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ (4) ด้านการปกครองและบริหารเมือง (Eigen, 1996; Gilbert, Stevenson, Girardet, and Stren, 1996; Wills, Turner and Bateman, 2001) แต่ละด้านสามารถขยายความได้ดังนี้

2.1 ด้านกายภาพ ประกอบด้วยลักษณะพิเศษของที่ตั้งที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์ได้สร้างตบแต่งขึ้นมาเสริมหลาย ๆ อย่าง ตั้งแต่การวางผังของเมือง การจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การสร้างสาธารณูปโภค การควบคุมการก่อสร้าง การจัดการขยะและของเสีย การป้องกันน้ำท่วม การจัดระเบียบการจราจร การจัดทำรถท่าเรือ ที่พักรถ ที่พักเรือ การจัดสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียว การรักษาความสะอาด และการสร้างความสวยงาม ความเรียบร้อย

2.2 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การส่งเสริมการประกอบอาชีพและธุรกิจของประชาชนและภาคเอกชน ในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การก่อสร้าง สถานที่สำหรับประกอบอาชีพและธุรกิจ หรือการสนับสนุนภาคเอกชน และประชาชนในการก่อสร้างสถานที่เพื่อการค้าขาย นิทรรศการและการบันเทิง

2.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยสาธารณะ การป้องกัน สาธารณภัยอันตรายจากมิถุนาซีฟ การให้ความรู้และการศึกษาแก่พลเมืองทุกเพศทุกวัย การให้สวัสดิการ รวมทั้งการจัดระเบียบการอยู่อาศัย ของผู้มีรายได้น้อย

การปฐมพยาบาล การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาความสะอาดสาธารณะ และ การส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น เป็นต้น

2.4 ด้านการปกครองและบริหารเมือง ได้แก่ การจัดองค์กรที่เหมาะสมของรัฐ ในการจัดการดำเนินการ สนับสนุนการเป็นไปของเมืองให้มีระบบ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย การพัฒนาเมืองให้มีความเจริญรุ่งเรือง และการเก็บภาษีรายได้ เพื่อนำมาใช้ ในการดำเนินการ

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง ในที่นี้ได้เลือกปัจจัยหลักที่จะมีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเมืองและจะนำมาวิเคราะห์ในเรื่องนี้ 7 ประการ (Bass and Arolio, 1993; Burns and Arolio, 1994; Osborne, 2010; Eigen, 1996; Gilbert, Stevenson, Girardet, and Stren, 1996; Wills, Turner and Bateman, 2001) มีดังนี้

3.1 เป้าหมายในการพัฒนาจะอนุรักษ์นิยม หรือนวัตกรรมนิยม การบริหาร จำเป็นจะต้องรวมพลังขององค์กรที่อยู่ เพื่อช่วยผลักดันให้งานสำเร็จลุล่วงไปในเป้าหมาย เดียวกันและทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ก่อนอื่นจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่เลือกสรรแล้ว ไว้ให้ทุกคนทุกฝ่ายยึดถือ ซึ่งข้อแตกต่างของประเทศไทย 3.0 กับประเทศไทย 4.0 คือ “ปัจจัยหลักจะต้องดีให้แตก” โดยเดินตามนโยบายของชาติ คือต้องมีนวัตกรรมและ นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้

3.2 ผู้นำและคณะ คือบุคคลที่จะเป็นต้นทางของการเปลี่ยนแปลง ประเทศไทย 4.0 ต้องการผู้นำประเภทผู้นำปฏิรูป (Transformation Leadership) เริ่มจากระดับบน (Top) ไหลลงมาเรื่อย ๆ ซึ่งบุคคลที่จะคุมบังเหียนมาจะต้องมีภาวะผู้นำ (Leadership) และ ให้ผู้ตามมีความศรัทธาด้วย มิฉะนั้นจะไม่มี “ผู้นำ” หรือผู้ดำเนินการที่เพียงพอและไป ด้วยกันได้

3.3 ระบบงานและโครงการ ในการบริหารองค์กร เช่น เมืองต้องมีระบบซึ่งมา จากหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ ระบบจะประกอบด้วย ขั้นตอนและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งต้องเหมาะสมและมีสมรรถภาพสูงการบริหารพัฒนาต้องมีการวางแผนและโครงการที่เป็นจุดเริ่มต้นและจุดแตกหักในการพัฒนา

3.4 ทรัพยากรสนับสนุน หมายถึง เงินงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยี และสถานที่ปฏิบัติการและบริการ

3.5 การสนับสนุนจากภายนอก ซึ่งรวมถึงเงินที่รัฐบาลกลางจัดสรรผ่าน
กระทรวง กรม และ รัฐวิสาหกิจ และจัดสรรประเภทเงินอุดหนุนกิจการเฉพาะกิจและทั่วไป

3.6 ความร่วมมือจากประชาชนทุกหมู่เหล่า

แนวคิดการบริหารงานเพื่อการพัฒนา (Development Administration)

ระบบการบริหารราชการที่จำเป็นจะต้องนำมาใช้กรณีนี้จะไม่ใช้การบริหาร
สาธารณะตามประเพณีนิยม (Traditional Public Administration) แต่จะเป็นระบบที่
จะต้องตั้งเป้าหมายของการพัฒนามาก่อน แล้วจึงจัดกระบวนการที่ภายหลังที่เหมาะสมและ
พอเพียงเพื่อผลักดัน และดำเนินการตามพันธกิจ (Mission) นั้น ๆ การพัฒนาจะเป็นเช่นใด
ขึ้นอยู่กับคนที่ผู้บริหารระดับสูง (Top Executive) จะเป็นผู้ใช้สมองกำหนดขึ้นมาก่อน
ทำนองเดียวกันหน่วยปฏิบัติทุกหน่วย จะต้องคอยรับคำสั่งให้เดินทัพอย่างไร และตนเอง
จะต้องมีส่วนใช้สมองร่วมคิดและร่วมปฏิบัติการแค่ไหน อยากรู้ก็ตามในเชิงวิชาการ
การบริหารการพัฒนาจึงเริ่มด้วยการ กำหนดแผน ซึ่งแผนจะมีหลายระดับสำหรับองค์การ
เช่น แผนชาติ แผนภาคและแผนพื้นที่เฉพาะ เช่น “เมือง หรือชนบท เป็นต้น” ในปัจจุบัน
แผนพัฒนา (Development Plan) ที่นิยมใช้และเหมาะสมที่สุดในขณะนี้ คือ การวางแผน
เชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) ที่มีองค์ประกอบหลักคือ (1) การกำหนดวิสัยทัศน์
(2) การกำหนดพันธกิจ (3) การกำหนดกลยุทธ์ (4) แผนงาน และ (5) โครงการ
ส่วนการนำไปปฏิบัติ กำลังพลที่อยู่ในหน่วยงาน ก็จะปรับรูปแบบของการจัดองค์กร
การกำหนดกระบวนการ และวิธีการดำเนินงาน อุปกรณ์ และการจัดกำลังบำรุงอื่น ๆ หรือ
Management Resources ที่จำเป็นเพียงพอต่อการกิจและวิธีทำงานร่วมกับภาคอื่น ๆ
(Pattanaik, 2016; Hill and Jones, 2009; กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, ม.ป.ป.;
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น., 2548)

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยทบทวนสภาพปัจจุบันทุกด้านของ
เมืองพัทยา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการคาดการณ์อนาคต (Futuristic Forecasting)
และแนวทางที่จะสามารถสร้างเมืองพัทยาไปสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลก และเป็นเมือง
ยุค 4.0 โดยมีแหล่งข้อมูลในแต่ละวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การศึกษาศักยภาพของการบริหารเมืองพัทยา และสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการในปัจจุบัน มีแหล่งข้อมูลที่ศึกษาดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เมืองพัทยามีอยู่และที่หน่วยงานอื่นทำเกี่ยวกับเมืองพัทยาทุกอย่างที่สามารถค้นหาได้ เช่น แผนพัฒนาเมืองทุกฉบับ บรรยายสรุปวารสาร@Pattaya และเอกสารประชาสัมพันธ์ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน

1.2 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันที่พิมพ์ในกรุงเทพฯ จำนวน 4 ฉบับ และที่มีจำหน่ายเฉพาะในเมืองพัทยา จำนวน 2 ฉบับ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) และแผ่นพับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 ศึกษาแผนแม่บทเมืองพัทยาและพื้นที่เชื่อมโยงขององค์การพัฒนาพื้นที่ทั้งหมด (5-6 เล่ม) และวารสารของการรถไฟที่ลงข่าวเกี่ยวกับพัทยา

1.4 การสัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับ “คนเมืองคนสำคัญ” คือ ผู้ที่รู้เรื่องราว งานพัฒนาเมืองพัทยามาเป็นระยะเวลายาวนาน ได้แก่ (1) ผู้อำนวยการส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เมืองพัทยา (2) ผู้จัดการสำนักงานองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัทยาและพื้นที่เชื่อมโยง (อพท.3) (3) อดีตนายกเมืองพัทยา (พ.ศ.2547-2551) (4) นายกสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา (5) สมาชิกสภาเมืองพัทยาและอดีตนายกสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา

1.5 ทำการสัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับทุกฝ่ายและทุกกองของเมืองพัทยา

1.6 สสำรวจและสังเกตสภาพความเป็นไปของเมืองพัทยา ทุกพื้นที่รวมทั้งเกาะล้าน และในทะเล ตลอดระยะเวลาประมาณ 1 ปี และทำการบันทึกภาพหลายร้อยภาพ และนำมาวิเคราะห์

1.7 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความรู้ทางทฤษฎีการพัฒนาเมืองจากหนังสือและบทความที่เรียบเรียงทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ

2. การศึกษาแนวคิดของผู้มีความรู้และประสบการณ์ และนักอนาคตนิยมในการนำเมืองพัทยาไปสู่เมืองชั้นนำระดับโลกตามนโยบายประเทศไทย มีแหล่งข้อมูลที่ศึกษาดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับ “คนเมืองคนสำคัญ” คือ ผู้ที่รู้เรื่องราว งานพัฒนาเมืองพัทยามาเป็นระยะเวลายาวนาน ได้แก่ (1) ผู้อำนวยการส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เมืองพัทยา (2) ผู้จัดการสำนักงานองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัทยาและพื้นที่เชื่อมโยง (อพท.3) (3) อดีตนายกเมืองพัทยา (พ.ศ. 2547-2551) (4) นายกษมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา (5) สมาชิกสภาเมืองพัทยาและอดีตนายกสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา

2.2 การใช้แบบสอบถามปลายเปิดจากอาจารย์ของวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจที่มีงานศึกษาวิจัยและการให้คำปรึกษานักศึกษาที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวข้องกับเมืองพัทยา รวม 4 คน

2.3 การใช้แบบสอบถามปลายเปิดและเข้าสัมภาษณ์บางท่านจากผู้ทรงคุณวุฒิระดับชาติจำนวน 8 คน คือ (1) ดร.วีรศักดิ์ โควสุรัตน์ รัฐมนตรีกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา (2) ดร.พิจิตต์ รัตตกุล อดีตผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (3) ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ศาสตราจารย์และผู้เชี่ยวชาญระดับนานาชาติ (4) ดร.สามารถ ราชพลสิทธิ์ อดีตรองผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ฝ่ายวิศวกรรม (5) ดร.ธรรณ อารังนาวาสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์และผู้เชี่ยวชาญทางทะเล (6) คุณกัมพล ต้นสัจจา เจ้าของสวนนงนุช และนักวิจัยจัดสวนระดับโลก และอดีตที่ปรึกษาเมืองพัทยา (7) ดร.สุธี จัทรพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ และรองผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม

3. การศึกษาแนวทางในการนำเมืองพัทยาสู่เมืองชั้นนำระดับโลกตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ใช้แหล่งข้อมูลจากการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 มาวิเคราะห์ร่วมกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสามวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยดำเนินการร่างเค้าโครงประเด็นข้อสรุปการวิจัย (Preliminary Outline) ตามกรอบการนำเสนอซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมและใช้เป็นแนวทางสำหรับการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จากนั้นรวบรวมข้อมูลจากทุกแหล่งมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสรุปการวิจัยเป็นระยะ ๆ (Continuous Improvement) ตามวิธีวิเคราะห์แบบตรรกวิทยา (Logical Reasoning) (กิริติ บุญเจือ, 2547)

ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาศักยภาพของการบริหารเมืองพัทยา และสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินการในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านการบริหารเมืองพัทยายังคงใช้ระบบกระดาษ (Paper Based) เช่น หน่วยราชการทั่ว ๆ ไป ทำให้การทำงานที่ล่าช้า การเก็บเอกสารจำนวนมากทำให้สิ้นเปลืองสถานที่ และเป็นภาระของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแตกต่างจากการทำงานโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือดิจิทัล การประชาสัมพันธ์ไม่สม่ำเสมอและเป็นปัจจุบันการใช้แผนพัฒนา 5 ปี และ 1 ปี ในรูปแบบของราชการ ยกแก่การติดตามตรวจสอบ เมืองพัทยายังขาดสถานที่ดำเนินกิจกรรมซึ่งจูงใจผู้คนและสถานที่ที่สามารถแสดงตัวตนของเมือง การบริหารเมืองนอกจากองค์กรเมืองพัทยาอันเป็นเจ้าของพื้นที่ท้องถิ่นแล้ว ยังมีหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และรัฐวิสาหกิจรับผิดชอบหลายด้าน โดยต่างคนต่างทำ จะประสานงานก็ต่อเมื่อมีความจำเป็น

2. ด้านกายภาพ การวางผังเมืองฉบับปัจจุบัน กระทำโดยบริษัทที่ปรึกษาครอบคลุมทั้งในเมืองและพื้นที่ข้างเคียง แต่ไม่ครอบคลุม “เกาะล้าน” ปัจจุบันทางส่วนกลางจ้างสถาบันการศึกษามาศึกษาและวางผังให้กับเมืองพัทยา

ผังเมืองปัจจุบัน ขาดการประสานกับแผนพัฒนากายภาพของเมืองพัทยาหรือแผนพัฒนายุทธศาสตร์ของเมืองทำให้ ไม่มีการ “จับจอง” ที่ดินไว้เพื่อพัฒนาสิ่งที่จะเชิดชูเมืองหรือพัฒนาเมือง ในขณะที่ที่ดินในเมืองเริ่มหนาแน่น ราคาพุ่งทะยานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนนี้คือข้อจำกัดที่ทำให้การจัดการพื้นที่เพื่อการพัฒนาเมืองทำได้ยากหรือเป็นไปได้เลย

ด้านสาธารณูปการและสาธารณูปโภค แม้เดิมมีการสร้างเครือข่ายถนนได้สวยงามในรูปแบบ GRID แต่ปัจจุบันถนนเหล่านั้นไม่เพียงพอทั้งขนาดความกว้างและเครือข่ายแถมระบบไฟฟ้าที่มีสายระโยงระยางถูกปล่อยให้มีสภาพรุงรัง ระบบระบายน้ำไม่พอทำให้มีน้ำท่วมเป็นประจำ การจัดการจราจรในรูปแบบ “ไทยเดิม” ที่จอดรถข้างถนนใช้รถเมล์ที่ชาวบ้านนำมาเดินรถเพื่อขีพของตนเอง สวนสาธารณะแม้มีหลายแห่ง และเมืองพยายามพัฒนา แต่ก็ยังไม่ดึงดูดผู้คนให้ “ชื่นชม” ได้เท่าไร การรักษาความปลอดภัยทั้งบนบกและในน้ำอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ก็มีช่องทางปรับปรุงได้อีก ท่าเรือบาลีฮาย เป็นเพียงท่าเรือแห่งเดียว ที่ขนส่งผู้คนจากเมืองไปเกาะล้านและเมืองที่จอดอยู่กลางทะเล การรักษาความสะอาดและการเก็บขยะมูลฝอยทั้งบนบกและในทะเล รวมทั้งการรักษา

สาธารณสมบัติของเมืองยังต้องอาศัย “เจ้าหน้าที่” และ “พนักงานของบริษัทรับจ้าง” ซึ่งยังมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาได้อีก

3. ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ จนถึงปัจจุบันอาจกล่าวได้อย่างหนักแน่นว่าภาคเอกชนมีส่วนสร้างเมืองพัทยาให้มีชื่อเสียงโด่งดังด้วยการมีที่พักโรงแรมทุกระดับ ตั้งแต่หรูหรา (luxury) ลงมาถึงราคาประหยัด (Economy) สถาบันเทিং ศูนย์การค้าแบบ “Modern Trade, Convenience Stores” และร้านอาหารนานาชาติ ส่วนฝ่ายรัฐเองนั้น นอกจากเมืองพัทยาที่มีฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดนิทรรศการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาตลอดปีแล้ว ยังมีสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จะช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในต่างประเทศและดูแลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวมาก ๆ อย่างไรก็ตาม การที่จะให้เมืองพัทยาสามารถเป็นเมืองชั้นนำระดับโลกได้นั้น จำเป็นที่จะต้องทันสมัย (Modernize) และมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทุกด้าน

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประชากรของเมืองพัทยาในปัจจุบัน อาจแบ่งได้เป็น 3 ระดับ กล่าวคือ ระดับสูง ได้แก่ เจ้าของกิจการ โรงแรม ศูนย์การค้า และศูนย์จำหน่ายสินค้า สถาบันเทিংขนาดใหญ่หรือค่อนข้างใหญ่และทันสมัย รวมทั้งผู้บริหารระดับสูง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลเหล่านี้จะอยู่ในสภาพเหลือเฟือเพื่อ มีรายได้ดี มีที่พัก และสภาพการใช้ชีวิตหรูหรา ระดับกลาง แบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีก 2 กลุ่ม กลุ่มย่อยกลุ่มแรก ได้แก่ นักธุรกิจที่เป็นเจ้าของกิจการค้าขาย หรือจัดบริการนานาชาติเล็กบ้างใหญ่บ้างแต่มีสภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี และกลุ่มย่อยกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานของราชการ และลูกจ้างระดับต่าง ๆ ของภาคเอกชน กลุ่มนี้มีจำนวนมากในเมือง และระดับล่าง ได้แก่ ประชาชนผู้ทำกินเป็นผู้ขายสินค้ารายเล็กในตลาด ริมถนน หรือในที่สาธารณะ บนชายหาด ในลักษณะเป็นแผงลอยรถเข็น รถปิคอัพ หรือแม้แต่หาบเร่ หรือห้อยกบตัว กลุ่มนี้ประกอบด้วย (1) ผู้ที่อยู่เดิม กับผู้อพยพเข้ามาทำงานบริการในเมือง ประชาชนกลุ่มนี้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่เรียบร้อย มีรายได้น้อย และไม่แน่นอน การดำเนินการของเมืองพัทยาด้านสังคมและวัฒนธรรมมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

4.1 การส่งเสริมการทำมาหากิน การช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้ประชาชนมีรายได้ที่ดีนั้น เมืองพัทยาดำเนินการเองบ้างบางส่วนและมีราชการส่วนกลางเข้ามาดำเนินการบางส่วน ในส่วนของเมืองได้มีตลาดเก่า ๆ เพื่อให้ประชาชนซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเพียง 2 แห่ง และสนับสนุนให้เอกชนสร้างตลาดประเภทต่าง ๆ เป็นส่วนหลักมากกว่า 6-7 แห่ง และจัดให้ฝ่ายสาธารณสุขไปตรวจสภาพอนามัย มีประชากรอีกจำนวนไม่น้อยที่

ต้องใช้ทางเดินเท้าและที่สาธารณะตั้งร้านค้าแผงลอยและรถเข็นทำมาหากินเพื่อผดุงชีพ ซึ่งส่งผลให้เมืองขาดความสวยงามอย่างยิ่ง

4.2 ด้านที่อยู่อาศัย เมืองพัทยาใช้แนวคิดในการพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือชุมชน ซึ่งมีอยู่ 42 แห่งทั่วเมือง ส่วนการจัดที่ดินและบ้านพักอาศัย ประชาชนแต่ละรายยังต้องช่วยเหลือตนเองตามมีตามเกิด ซึ่งการเคหะแห่งชาติเคยมีโครงการสร้างอาคารสงเคราะห์อยู่ 2 โครงการ แต่ความต้องการมีมากกว่าและคนระดับล่างจริง ๆ แทบจะไม่มีโอกาสเข้าถึงเลย

4.3 ด้านการส่งเสริมอาชีพ เมืองพัทยามีฝ่ายพัฒนา ที่ดำเนินการโดยจัดหาครูมาสอน อาชีพที่เหมาะสม คือ การนวดแผนไทย ซึ่งเป็นงานที่สามารถหางานและรายได้โดยไม่ยากนักเพียงอาชีพเดียว

4.4 ด้านการสงเคราะห์ งานสงเคราะห์ประชาชนผู้ด้อยโอกาสหรือผู้มีปัญหา ยาเสพติดและโรคเอดส์ และคนชราจะดำเนินการโดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีเงินช่วยเหลือแบบให้สวัสดิการ

4.5 ด้านการศึกษา เมืองพัทยา รับผิดชอบการศึกษาระดับต้น ได้แก่ ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จำนวน 10 แห่ง มีเด็กเข้าเรียนปีละหลายหมื่นคน และนอกเหนือจากนั้นคนพัทยาโชคดีที่มีโรงเรียนรัฐและโรงเรียนราษฎร์มากมาย ตั้งอยู่ในบริเวณนั้น

4.6 ด้านอนามัยและสาธารณสุข งานนี้เป็นงานหลักของเมืองพัทยาในฐานะที่เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดูแลประชาชน การทำหน้าที่แบ่งเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งดูแลรักษาผู้ป่วย ซึ่งเมืองพัทยามีโรงพยาบาลอยู่ 1 แห่ง ศูนย์สาธารณสุขชุมชนอีก 23 แห่ง และรพพยาบาลอีก 2 คัน นับว่าเพียงพอต่อความต้องการในระดับหนึ่งนอกจากโรงพยาบาลของเมืองแล้ว ยังมีโรงพยาบาลของเอกชนที่มีคุณภาพอีก 3 แห่ง และโรงพยาบาลของรัฐสังกัดอื่น ๆ อีกหลายแห่งในพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนด้านอนามัย คือ การแนะนำประชาชนให้รู้จักรักษาตนเองมิให้เจ็บป่วย มีการส่งทีมงานไปเยี่ยมบ้านและชุมชน ในขณะที่การไปตรวจอนามัยของตลาดก็กระทำเป็นประจำ

4.7 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีและการกีฬา ซึ่งเป็นหน้าที่บังคับอีกประเภทหนึ่งสำหรับท้องถิ่น เมืองพัทยาได้จัดงานประเพณีตามธรรมเนียมรายปี ซึ่งมีกิจกรรมเกือบทุกเดือน การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีผู้คนทั้งคนเมืองและนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ เมืองพัทยายังมีทะเลและชายหาดยาวที่เหมาะสม

แก่การออกกำลังกายและการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ เนื่องจากเมืองพัททยาเป็นเมืองท่องเที่ยวสากล มีผู้คนต่างชาติอยู่ในเมืองมากจึงเป็นสิ่งจูงใจให้เมืองพัททยาเป็นเจ้าของการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ หลายประเภทตลอดทั้งปี ทำให้เมืองพัททยามีชื่อเสียงแต่อย่างไรก็ยังมีช่องทางที่จะยกระดับขึ้นไปได้อีกมากมาย

4.8 ด้านการดับเพลิงและการป้องกันสาธารณภัย เมืองพัททยาเป็นเมืองที่มีลักษณะพิเศษตรงที่มีอาคารสูงจำนวนมาก และยังมีพื้นที่ด้านหน้าอ่าว ทำให้มีความจำเป็นต้องป้องกัน ระวัง และกู้ภัยอยู่ตลอดเวลา เมืองพัททยาได้เตรียมการในเรื่องนี้ไว้อย่างดี มีอาสาสมัครจากภาคเอกชนสนับสนุนอยู่อีกส่วนหนึ่ง แต่ความสำคัญอยู่ที่การฝึกการเตรียมความพร้อมให้พลาดได้ง่าย ๆ

4.9 สุดท้าย คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยให้ปลอดภัยจากภัยโจรกรรม พัทยา มีหน่วยงานของตำรวจหลายหน่วยคือ ตำรวจเมือง ตำรวจภูธร (อำเภอบางละมุง) ตำรวจน้ำ ตำรวจทางหลวง และตำรวจท่องเที่ยว ซึ่งนับว่าเหมาะสมแก่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับป้องกันและกวดขันอาชญากรรมนานาชาติ ซึ่งเกิดขึ้นปีละหลายครั้ง นอกจากแผ่นดินใหญ่ที่เป็นที่ตั้งของตัวเมืองพัททยาแล้ว ยังมีหมู่เกาะที่ตั้งอยู่ห่างไกลออกไป 7 กิโลเมตร ซึ่งเกาะหลักที่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมาก มีชื่อว่า “เกาะลันตา” เกาะลันตาเป็นพื้นที่ของเมืองพัททยา ซึ่งปัจจุบันไม่เพียงแต่มีผู้อาศัยเป็นชาวประมงพื้นเมืองเท่านั้น แต่ในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกเข้าไปพักผ่อนเล่นน้ำตากแดด พักผ่อนหย่อนใจมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งวันหนึ่ง ๆ มีจำนวนเกือบหนึ่งหมื่นคน แต่เดิมการดูแลเกาะลันตาใช้เจ้าหน้าที่จากสำนักงานใหญ่ของเมืองเข้าไปดูแล แต่ส่วนหนึ่งก็จะมีเจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลสาขา ครูโรงเรียนซึ่งมี 1 โรงเรียน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาด และดับเพลิง ปัจจุบันได้ตั้งสำนักงานเมืองย่อย แบ่งเป็น 4-5 ฝ่าย มีเจ้าหน้าที่ ยานพาหนะ และเครื่องมือมากขึ้น ด้วยการเติบโตอย่างรวดเร็ว เกาะลันตากลายเป็นสถานที่เล่นน้ำที่สำคัญของเมืองพัททยา สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือการเติบโตแบบ “ไทย ๆ” ไม่ค่อยมีระเบียบสวยงาม การวางผังเมืองยังไม่รู้จะออกมาอย่างไร โอกาสที่จะทำให้เมืองพัททยาเป็นเมืองระดับโลกจึงอยู่ตรงนี้ด้วยว่าจะทำอย่างไรให้เกาะลันตาไม่แต่ความประทับใจของผู้มาเยือน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาแนวคิดของผู้มีความรู้และประสบการณ์ และ นักอนาคตนิยมในการนำเมืองพัทยาไปสู่เมืองชั้นนำระดับโลกตามนโยบายประเทศไทย

4.0 ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านคุณสมบัติของเมืองพัทยา 4.0 ควรมีหลายมิติ ได้แก่ (1) เมืองความปลอดภัยสูงทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สิน มีระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ (2) เมืองแห่งมิตรไมตรี เอื้ออาทร เป็นเมืองของผู้คนทุกชาติ ทุกภาษา ทุกเพศ ทุกวัย รวมถึงผู้พิการ (3) เมืองที่มีบริการยอดเยี่ยม มีการจัดโซนนิ่งเพื่อแยกการท่องเที่ยวกว้างวันและกลางคืนที่ทันสมัยระดับโลก (4) เมืองที่มีโครงสร้างพื้นฐานสมบูรณ์ มีระบบขนส่งมวลชนที่ทันสมัยและมีมลพิษต่ำ (5) เมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายระดับโลก (6) เมืองแห่งสุขภาพ มีสถานพยาบาล สปาแบบชีวากรรม สวนสุขภาพ และการบริการที่มีมาตรฐานระดับโลก (7) เมืองสิ่งแวดล้อมสะอาดหรือเมืองสีเขียว มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีมาตรฐานทั้งบนบกและในทะเล (8) เมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการกำกับเรือโดยสาร มีการจัดการแบบเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) (9) เมือง Hi-Tech ที่ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตแบบอัตโนมัติครอบคลุมทุกพื้นที่ (10) เมืองที่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของเมืองด้านปริมาณนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม (11) เมืองศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2. ด้านวิสัยทัศน์ของเมืองพัทยา การพัฒนาให้เมืองพัทยายู่ในระดับโลกควรกำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็นเมืองการท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางทะเล ในขณะที่การทำงานของเมืองพัทยาต้องเปลี่ยนแปลงให้ก้าวหน้าทันสมัย ไม่ยึดติดกับกรอบการทำงานแบบเดิม

3. ด้านภารกิจ การกำหนดภารกิจที่ดีจะต้องสอดคล้องกับอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเมือง งานใดทำได้ดีอยู่ก่อนแล้วไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเสมอไป ควรรวมการลงทุนกับหน่วยงานอื่นหรือภาคเอกชน เรื่องการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ

4. ด้านกลยุทธ์ โดยรวมแล้วเมืองสมัยใหม่ต้องเป็นเมืองมีคุณสมบัติรอบด้านที่เป็นสากลสมัยยุคปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือจากภาคเอกชน รัฐบาลกลาง ส่วนภูมิภาค และการพัฒนาส่วนท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงระบบขนส่งมวลชนกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การมีรถขนส่งประจำทางอัจฉริยะ รถไฟฟ้า สถานีวัดคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะต้องต้องทำอย่างเข้มงวดและเด็ดขาด และ การนำระบบสารสนเทศ และ AIP มาใช้

5. ด้านกิจกรรม ในยุค 4.0 พัทยาควรต้องดำเนินการเพิ่มเติมอีกหลายอย่าง เช่น พิพิธภัณฑฑาทงทะเล ศูนย์พลังงานสะอาด การพัฒนาศักยภาพของทุนมนุษย์ พื้นที่ในการทำ กิจกรรมของสมาชิก ตลอดจนการจัดงานดนตรีและกีฬา เป็นต้น

6. ด้านกระบวนการทำงาน ลักษณะการทำงานในยุคใหม่และยุค 4.0 ต้องสร้าง ระบบข้อมูลเมืองการท่องเที่ยว การประหยัดพลังงาน การทำต้นแบบที่ดี การเทียบเคียงกับ เมืองระดับโลก การปรับปรุงกฎระเบียบ เน้นการพัฒนาบุคลากร ปรับเวลาการทำงานให้ เหมาะสมกับประเภทของงาน และการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงาน

7. ด้านทรัพยากร เมืองพัทยาต้องจัดหามาใช้ให้เพียงพอ มีการบำรุงรักษา ตลอดจนป้องกันการรั่วไหล การให้เอกชนดำเนินการแทน และระดมทุนจากรัฐบาล การเก็บภาษีจากผู้ใช้บริการเมือง มีการจัดการทรัพยากรตลอดจนบำรุงรักษาหรือสร้างเพิ่ม ได้แก่ การรักษาแหล่งน้ำคูประจักษ์ การสร้างสถานที่พักผ่อนและการจัดทำและจัดหา Co-working Space รวมทั้งการปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงานให้เป็นสำนักงานอัจฉริยะ

8. ด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน เมืองพัทยาที่เจริญจะต้องให้ความสำคัญกับ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนผู้ทำมาหากิน ระดับล่าง เช่น ผู้ประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอย ตั้งร่มขายหาต ขับรถหรือเรือรับจ้าง ทำงาน ตามบาร์เบียร์ และลูกจ้างขายของตามสถานประกอบการ เป็นต้น พวกเขาจะประกอบ อาชีพได้ยากขึ้น เนื่องจากเมืองจะมีประชากรเข้ามามากขึ้นแต่พื้นที่ในเมืองมีจำกัด ประกอบกับมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาหางานทำแข่งขันกับพวกเขา จึงเกิดการแย่งชิง ทรัพยากรและแหล่งทำมาหากิน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาแนวทางในการนำเมืองพัทยาไปสู่เมืองชั้นนำระดับโลก ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

1. เมืองพัทยาควรทบทวนวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนและครอบคลุม หลักการใหม่ ๆ
2. เมืองพัทยาควรจัดทำโครงการนำ (Flagship Projects) เพื่อเป็นพื้นฐานให้ สามารถปฏิรูปคุณสมบัติของเมืองเป็นเมือง 4.0 และเมืองท่องเที่ยวชั้นนำระดับโลกดังนี้

2.1 โครงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานแบบประเพณีนิยม (Conventional Administration) เป็นการบริหารงานในระบบดิจิทัล (Digital System of Administration)

2.2 โครงการยกเครื่อง (Overhaul) สถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของสำนักงานเมืองให้ทันสมัยให้มีลักษณะเสมือนจริง (Virtual)

2.3 โครงการสร้างห้องวางแผนและบัญชาการ (Planning and Command Center)

2.4 โครงการสร้าง Landmark Center ที่แสดงตัวตนของเมืองพัทยา (Pattaya, Who are you?)

2.5 โครงการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนไฟฟ้าแบบรางและสถานที่จอดรถของเมือง (Mass Transit Train System and Planning Areas)

2.6 โครงการสร้างเมืองประวัติศาสตร์นาเกลือ (NaKua Historical Mini-town)

2.7 โครงการยกระดับคุณค่า (Value creation) ของเกาะล้าน

2.8 โครงการ Modernization and Mechanization of Flood and Sewerage System of Pattaya City

2.9 โครงการพัทยาสะอาดหมดจดดูแลตลอดทั่วทุกพื้นที่ทุกเวลา

3. เมืองพัทยาควรใช้วิธีการบริหารงานแบบดิจิทัลและกระบวนการทำงานพัฒนาที่ปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดึงทรัพยากรทุกด้านของทุกภาคส่วนมาใช้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าในด้านลักษณะของคน ด้านการระดมทุน ด้านการสนับสนุนจากภาคเอกชน และด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

การผลักดันให้เมืองพัทยาเป็นเมืองชั้นนำระดับโลกด้านการท่องเที่ยวและเป็นเมืองที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 4.0 นั้นต้องการปัจจัยสนับสนุนหลายประการ ได้แก่ (1) ผู้นำเชิงปฏิรูป (2) การสนับสนุนจากรัฐบาลกลางในการแก้ไขอุปสรรคจากระบบการพัฒนาเมืองแบบไทยเดิมให้หมดไป (3) การเปลี่ยนระบบบริหารให้เป็นแบบดิจิทัลในพื้นที่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกยุคปัจจุบัน และ (4) ต้องอาศัยความมุ่งมั่นของทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาลกลาง ฝ่ายบริหารเมือง ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน

รวมทั้งต้องไม่ละเลยการยกระดับรายได้ส่วนรวมและส่วนบุคคลให้เพิ่มสูงขึ้นอย่างทวีคูณและเสมอภาค

เอกสารอ้างอิง

- กীরติ บุญเจือ. (2547). *ตรรกวิทยา และตรรกวิทยาสัญลักษณ์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ และการติดตามประเมินผล*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทคนิคการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อตนเองสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). นโยบาย Thailand 4.0 คืออะไร. *วารสารไทยคู่ฟ้า*. เล่มที่ 33 (มกราคม-มีนาคม), หน้า 4-5. สืบค้นจาก <https://spm.thaigov.go.th/FILEROOM/spm-thaigov/DRAWER004/GENERAL/DATA0000/00000368.PDF>
- Bass, B. M. and Arolio, B. J. (1993). Transformational leadership: A response to critiques. In M. M. Chemers and R. Ayman (Eds.), *Leadership Theory and Research Perspectives and Direction* (pp.49-50). Sandiago, CA: Academic Press.
- Burns, J. M. and Arolio, B. J. (1994). *Improving organizational electiveness through transformation leadership*. Newberg Park, CA: Sage Publication.
- Eigen, Jochen. (1996, February). *Sustainable cities and local governance: Briefing for the international workshop on approaches to participatory local governance, 1-2 February 1996*. New York: United Nations.

- Gilbert, Richard, Stevenson, Don, Girardet, Herbert and Stren, Richard. (1996). *Making cities work: The role of local authorities in the urban environment*. London: Earth Scan Publications, Ltd.
- Hill, Charles W. L. and Jones, Gareth R. (2009). *Theory of strategic management with cases* (8th ed.). Mason, Ohio: South-Western.
- Osborne, Stephen P. (Ed.). (2010). *The new public governance: Emerging perspectives on the theory and practice of public governance*. New York: Rutledge.
- Pattanaik, B. K. (2016). *Introduction to development studies*. New Delhi: Sage Texts.
- Wills, Kenneth G., Turner, R. Kerry, and Bateman, Ian J. (2001). *Urban planning and management*. Cheltenham: Edward Elgar.